

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GAZETECİLİK

**TV İSTİHBARAT HABERCİLİĞİ
321GM0046**

Ankara, 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. İSTİHBARAT HABERCİLİĞİ	3
1.1. İstihbarat Haberleri	3
1.2. İstihbarat Muhabirinin Nitelikleri ve Çalışma Koşulları	3
1.3. İstihbarat Servislerinin Yapısı.....	5
1.4. Haber Kaynakları	6
UYGULAMA FAALİYETİ	10
ÖĞRENME FAALİYETİ-2	12
2. İSTİHBARAT HABERİ İZLEME YÖNTEMLERİ	12
2.1. Polis Haberleri	14
2.2. Adliye Haberleri.....	15
2.3. Vilayet ve Belediye Haberleri.....	16
2.4. Sağlık Haberleri	17
2.5. Eğitim Haberleri.....	17
2.6. Havaalanı Haberleri	17
UYGULAMA FAALİYETİ	19
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	21
3. İSTİHBARAT HABERİ YAZMA TEKNİKLERİ	21
3.1. Toplantı Haberi	22
3.2.Trafik Kazası Haberi.....	24
3.3. Cinayet Haberi	27
3.4.Emniyet Bülteninden Haber Yapma	29
UYGULAMA FAALİYETİ	33
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	35
MODÜL DEĞERLENDİRME	37
CEVAP ANAHTARI.....	38
KAYNAKÇA.....	39

AÇIKLAMALAR

KOD	321GM0046
ALAN	Gazetecilik
DAL/MESLEK	Televizyon Muhabirliği
MODÜLÜN ADI	İstihbarat Haberciliği
MODÜLÜN TANIMI	İstihbarat haberi yapma ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
YETERLİK	İstihbarat haberi yapmak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında istihbarat haberciliği ile ilgili temel kavramları öğrenecek, haberinizle ilgili bilgi, belge toplayabilecek ve istihbarat haberinizi yazarak kurgusunu yapabileceksiniz. Amaçlar 1. İstihbarat haberciliği ile ilgili unsurları analiz edebileceksiniz. 2. Alana özgü haber kaynaklarını takip edebileceksiniz. 3. İstihbarat haberi yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Bilgisayar laboratuvarı, stüdyo ortamı Donanım: Bilgisayar, projeksiyon cihazı, TV, haber örnekleri, kurgu cihazı, VTR cihazı, imla kılavuzu.
ÖLÇME VE DEĞERLERDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmeniniz modül sonunda size ölçme aracı uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgi ve becerileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bir medya kuruluşunun haber üretiminde en fazla yararlandığı unsur kuruma ve muhabirlere gelen istihbaratlardır. Kuruma ulaşan yüzlerce istihbarat bilgisi içerisinden habercilik değerleri ve kurumun yayıncılık ilkeleri çerçevesinde günün gündemi oluşturulur. Belirlenen gündemde yer alan haberler muhabirler tarafından takip edilerek televizyon kuruluşunun haber bültenleri oluşturulur.

İnsanlar yaratılışları gereği en fazla yakınlarında gerçekleşen olayları merak eder, bu noktada yaşadığı kentte neler olduğunu öğrenmek isterler. İstihbarat haberleri insanların bu ihtiyaçlarına cevap veren habercilik alanıdır.

Gazeteciliğe yeni başlayanların genellikle görevlendirildikleri ilk servis istihbarat servisleridir. Özellikle polis - adliye olayları bu haberlerin başında gelmektedir. Muhabirin haberle tanışması, habercilikle ilgili yasal düzenlemelere uygun habercilik yapabilmesi açısından bu tür haberler oldukça yararlıdır. Ayrıca istihbarat haberlerinden özel haber yapma olasılığı da yüksektir.

İstihbarat haberleri bir medya kuruluşunun bel kemiğini oluşturur. Bu modül sizlere istihbarat haberciliğiyle ilgili temel unsurları ve istihbarat haberi yapma ile ilgili bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır. Ancak alınan istihbaratların alanına hâkim olan muhabirler tarafından daha iyi değerlendirileceği unutulmamalıdır.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

İstihbarat haberciliği ile ilgili temel unsurları analiz edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yaşadığınız ilde yayın yapan bir televizyon kuruluşunu ziyaret ederek muhabirlerin çalışma koşullarıyla ilgili bilgiler toplayınız.

1. İSTİHBARAT HABERCİLİĞİ

1.1. İstihbarat Haberleri

İstihbarat, Arapça bir kelime olup bilgi toplama, haber alma, duyum, yeni öğrenilen bilgiler anlamına gelmektedir. İstihbarat medya organizasyonlarının en önemli haber toplama yöntemlerinden biridir. İstihbarat haberleri gün içerisinde yaşanan ilde meydana gelen her türlü haberi kapsar. Bu nedenle çok iyi bir organizasyonla haber toplama işlevi yerine getirmelidir.

Haber niteliği taşıyan olaylar, genellikle polis, adliye, belediye, hastane gibi birimlere yansıdığı için istihbarat servislerinin temel haber kaynaklarını oluştururlar. İstihbarat servisleri ise gerek teorik, gerekse pratik açıdan basın kuruluşunun belkemiğidir. Çünkü istihbarat servisi bulunduğu şehirde olan biten her olaydan sorumludur.

1.2. İstihbarat Muhabirinin Nitelikleri ve Çalışma Koşulları

İstihbarat muhabirleri, yaptıkları işin tabiatı gereği toplumla sürekli temas hâlinde dirler. Ertesi gün yine aynı yerde görev yapacakları için, yazdıkları habere yönelik tepkiyi ilk elden öğrenme imkânına da sahiptirler. Bu durum, hiç kuşkusuz muhabirin kendi kendine yapacağı denetimi kolaylaştırmak gibi olumlu bir nitelik taşıyacaktır. Öte yandan, haber kaynakları, haber kaynaklarının yakınları ve kurumun diğer çalışanlarıyla kurulan ilişki, haberin kalitesine yönelik kaygıları da sürekli besleyecektir.

Geleneksel alışkanlıklar, kemikleşmiş davranış biçimleri ve haber kaynaklarıyla kurulan ilişkilerin niteliği, bugüne kadar istihbarat servislerinin en temel sorunları olarak görülmüştür. Bu tür sorunları ve şikâyetleri ortadan kaldırmanın en kestirme yolu, muhabirin hareket alanını meslek etiği ve haber kalitesi ölçülerinin çizdiği çerçeve içinde yeniden ve net bir biçimde tanımlamaktır. Buradaki temel hareket noktalarından birisi, muhabirin gazetecilik refleksinin dışına çıkma eğilimi gösteren davranış kalıplarının yeniden mesleğin faaliyet alanına çekilmesi olabilir. Sözcüleri, polis muhabirinin, gazeteci olduğunu unutup polis gibi davranması, olaylara polis perspektifinden bakması, haberi yazarken polisin verdiği bilgileri tartışmasız kabul etmesi, son derece önemli mesleki bir zafiyet olarak kabul edilmelidir.

Hiç kuşku yok ki bu konuda asıl görev muhabire düşmektedir. Dezenformasyona ve manipülasyona bu kadar açık bir sahada görev yapmanın, özel bir dikkat gerektirdiği ortadadır. Aynı dikkat, ara kademelerde de eksiksiz bir biçimde gösterilmek zorundadır.

İstihbarat muhabirleri çok yoğun bir tempo içerisinde zor şartlarda çalışırlar. Yağmur kar, gece-gündüz demeden haber izlerler. Bazen bir patlama olayında, bazen bir silahlı çatışmada, bazen bir operasyonda bazen de bir hırsızın peşinden koşan polis ekipleriyle birlikte haberlerini izlerler. Çoğunlukla mesai kavramları yoktur. Olay devam ettiği sürece izlemeye ve bilgi toplamaya devam ederler. Bu noktada bir basın kuruluşu için çok önemli olan bu tür haberleri toplayacak muhabirin sahip olması gereken özellikler önem taşımaktadır. Bu özellikleri şu şekilde sıralayabilmek mümkündür.

- Asla pes etmeyen bir yapıya sahip olmalıdır.
- Olay haber ilişkisini kurabilmeli ve hangi olayın haber olabileceğini kestirebilmelidir. Yani haber kokusu almalıdır.
- Yaratıcı olmalıdır. Örneğin bir sel felaketinde şemsiye altında bir köşede haberinin anons çekimini yapan muhabirle yarıya kadar suyun içerisinde anons çekimi yapan muhabirin anonslarındaki etkileycilik oranı aynı değildir.
- Gündemi yakından takip edebilmelidir.
- Mutlaka fikri takip yapabilmelidir.
- Soğukkanlı olabilmelidir.
- Etkili bir şekilde konuşabilmeli, etkili bir şekilde düşüncelerini yazıyla ifade edebilmelidir.
- İkna edici bir yapıya sahip olmalıdır.
- Haber kaynaklarıyla iyi ilişkiler kurabilmelidir.
- Saygılı olmalıdır.
- Girişken olmalıdır.
- İyi bir genel kültüre sahip olmalıdır.
- Araştırma isteği ve yeteneğine sahip olmalıdır.
- Her an ekran karşısına çıkabileceğinden sürekli bakımlı olmalıdır.
- Haber kaynaklarının iletişim bilgilerini mutlaka almalıdır.
- Yanında her zaman not defteri, kalem, ses kayıt cihazı bulundurmalıdır.
- Tüm iletişim araçlarını doğru zamanda ve doğru yerde kullanabilmelidir.

Muhabirler haber müdürünün görev dağılımının ardından haber ile ilgili araştırma yapmalıdır. Muhabirin araştırma yaparak haberine gitmesi haberde eksik unsur kalmaması açısından önemlidir. Böylelikle haberde farklı görüşlerin yer almasına da olanak sağlamış olur. Haber çift taraflı bir konu ise mutlaka her iki tarafın da görüşlerine yer vermelidir. Eğer taraflardan birinden görüş alamadıysa haberi yazmamalı, yazması mutlaka gerekli ise iddia şeklinde yazmalıdır.

Televizyon haberciliği ekip çalışmasını gerektirir. Muhabir ve kameramanlardan oluşan ekipler görevlendirildikleri haberlere birlikte giderler. Günümüzde özellikle haber ajanslarında haber kameraman olarak çalışan ekipler de bulunmaktadır. Haber kameraman tek başına haberi izler, haber çekimini yapar ve haberini yazar. İstihbarat haberlerinde ekibin gerekli ekipmanla birlikte en kısa zamanda haber yerine ulaşması önemlidir.

Muhabir haber yerinde gerekli incelemeleri yaparak en uygun konumu belirler. Anons çekimi yapacaksa uygun yer kameramanla birlikte belirlenir (ara anonslar, kapanış anonsları). Muhabir, haberinin 1. şahıslarıyla mutlaka röportaj yapmalıdır. Böylelikle haberin inandırıcılığı artacak ve haberde yer alan kişilerin ağzından olayı anlatabilmek mümkün olacaktır. Muhabir gerektiğinde ihtiyacı olan görüntüler için kameramanı yönlendirir. İyi bir muhabir haberden dönerken haberini kafasında kurgular. Hangi unsurları haberinde kullanacağını tasarlar. Kısacası haberini kafasında oluşturur.

Televizyon haberciliğinde metin ve görüntü iş birliği çok önemlidir. Bu nedenle muhabir kuruma döndükten sonra haber metnini yazmadan önce haber görüntülerini izleyerek time code alır. Önemli detayları not eder ve haber metnini yazar. Spikerin okuyacağı metin (kam spiker- sunucu metni) ve haberde kullanılacak alt yazılar da muhabir tarafından yazılır. Editör ve muhabir habere son şeklini birlikte verirler. Muhabir gerekirse haberinin seslendirmesini de yapar. Bunun yanında muhabir gerektiğinde haberinin kurgusunu yapabilecek yeterlikte de olmalıdır. Günümüzde haber kanallarında çalışan muhabirler kendi haberlerinin kurgusunu yapmakla yükümlüdürler. Haberin kurgusu kurgu elemanı tarafından yapılıyor olsa bile kurgu (montaj) aşamasında muhabir mutlaka haberinin başında durmalı ve bir yönetmen gibi haberini yönetmelidir. Çünkü habere girecek tüm görüntüleri muhabir belirler. Bazı durumlarda haber görüntülerinin dışında haberde yer alacak görüntü (grafik, arşiv görüntüleri vb.) ve yazılara ihtiyaç duyulabilir. Bu durumda kullanılacak olan görüntülere de muhabir karar verir.

Televizyonda bir haberin yayına verilmesi şu aşamalardan geçer:

- Muhabir haberle ilgili bilgi ve belgeleri toplar.
- Muhabir haberini yazar.
- Editörle birlikte habere son şekli verilir.
- Haberin seslendirmesi yapılır.
- Haberin kurgusu yapılır.

1.3. İstihbarat Servislerinin Yapısı

Medya organizasyonunun büyüklüğüne göre, istihbarat servisinde çalışan muhabir sayısı da değişmektedir. Medya organizasyonunun en büyük servisi, haber alma servisidir. Bu nedenle telefon ve telsiz sesleri arasında aktif ve gürültülü bir çalışma ortamları vardır. Kendi içinde bir haber alma ağı kurulmuştur.

Haber merkezine bağlı olarak göreceğimiz bu servislerin amacı haber kaynakları ağı kurarak, haber toplama işlemini yürütmektir. İstihbarat servisi diğer bütün servislerden daha yoğun çalışmak zorundadır. Çünkü medya kuruluşunun bulunduğu şehirdeki her olaydan sorumludur. İstihbarat servisinden haber merkezine gelen haberlerin büyük çoğunluğunu polis ve adliye haberleri oluşturur.

İstihbarat servisi haber merkezine bağlı olarak çalışır. Haber merkezinin başında haber koordinatörü bulunur. İstihbarat müdürü (haber müdürü) servisin başında bulunan kişidir. İstihbarat müdürü muhabirlere hazırladığı gündeme bağlı olarak görev dağılımını yapar.

Ulusal yayın yapan televizyon kuruluşlarında haber bültenlerinde yer verilecek haberlerle ilgili olarak gün içerisinde iki toplantı yapılır. İlk haber toplantısı saat 09.00 gibi yapılır. Haber müdürü bu toplantıda hazırlanmış olduğu gündemi haber koordinatörüne sunar. Bu ilk toplantıda gündem belirlenir. Bu toplantıya haber koordinatörü, haber müdürü, editörler, haber görsel editörü vb. katılır. Akşam yayınlanacak olan ana haber bülteni öncesi toplantı ise saat 17.00 gibi yapılır.(Bazı televizyon kuruluşlarında bu toplantıya muhabirler de katılmaktadır.) Bu toplantıda ana haber bültenine alınacak haberler ve haber akışı belirlenir. Ulusal yayın yapan haber kanallarında saat 11.00–12.00 gibi üçüncü bir toplantı yapılır. Yapılan bu toplantının amacı, öğle haber bülteninde yer alacak haberleri belirlemektir.

Haber müdürü (istihbarat şefi) gelen istihbaratları değerlendirerek gündemi belirler. İstihbarat şefinin günlük gündemi öncelikli olarak ilk sıradadır. Sonrasında gün içerisinde olan gelişmeler gündemin seyrinde önemli olur. Bunun yanında istihbarat şefi muhabirlerin haber önerilerini de değerlendirir. Muhabirler görevli oldukları haber dışında buldukları görev yerinde anlık gelişen herhangi bir olayı haber müdürüne bildirirler. Haber müdürü olayı değerlendirerek ele alınıp alınmayacağına karar verir.

Gerek iş trafiğinin çokluğu, gerekse eleman sayısının yetersizliği dolayısıyla, bu servis tarafından üretilen kimi haberler, sorunlu ve tartışmalı olagelmıştır. Bu sorunları şöyle sıralamak mümkündür:

Polis, adliye, havaalanı gibi kent kültürüyle birebir ilişkili haberler, doğası gereği problemlili bir yapıya sahiptir. Söz konusu problemin önemli bir kısmı haber kaynaklarının niteliğinin ve muhabiri yönlendirme isteğinin ürünü, kalan kısmı da muhabirin mesleğiyle olan münasebetinin ürünüdür. Çünkü dile getirilen sahalarda yapılan veya yapılacak olan her haber, birilerini rencide ve mağdur etme potansiyeli taşımaktadır. Söz gelişi, bir boşanma haberinin verilmiş tarzı, hem boşanan eşleri, hem de eşlerin çocuklarını güç durumda bırakabilir. Aynı şey trafik kazası, cinayet, cinsel taciz vb. haberler için de geçerlidir. Bu nedenle, gerek muhabir, gerekse birim sorumlusu, bu haberlerin işlenişlerinde son derece dikkatli olmak zorundadır.

Muhabirler tarafından hazırlanan haberlere son şeklini haber editörleri verir. Editörler yayın akışını hazırlayarak hangi habere ne kadar süre yer verileceğine karar verirler. Haber merkezlerinde ana haber bültenlerine alınan haberlerin yanında mutlaka yedek haberler de hazırlanmaktadır. Herhangi bir teknik aksaklık olması durumunda yedekte bulunan haberler kullanılmaktadır.

1.4. Haber Kaynakları

Temel uzmanlık alanında haber toplama işlemini yürüten muhabir gittiği her haberle ilgili haber kaynağından iletişim bilgilerini mutlaka almalıdır. Çünkü haberle ilgili atlanan herhangi bir bilgi için haber kaynaklarına tekrar ulaşabilmelidir. Her muhabirin kendi haber kaynakları olmalıdır. Bunun yanında istihbarat muhabirinin yararlanacağı haber kaynaklarını şu şekilde sıralayabiliriz.

Polis Adliye Olaylarında

Polis olaylarında, Emniyet Müdürlüğü ve bağlı şubeler, karakollar, itfaiye müdürlüğü; adliye olaylarında ise hâkimler, savcılar, avukatlar, adliye çalışanları, gerektiğinde baro başkanı ve baro yönetiminde görevli avukatlardan da hukuki konularda haber kaynağı olarak yararlanabilirler.

Valilik ve Belediyeler ile İlgili Haberlerde

Vali, büyükşehir belediye başkanı, ilçe belediye başkanlarının günlük çalışma programlarını basın ve halkla ilişkiler büroları kanalıyla öğrenen muhabirler, böylece onların etkinliklerini halka duyururlar. Vilayete bağlı olarak çalışan kurumlar ile belediyeler bağlı olarak çalışan tüm kurum ve kuruluşlar haber kaynağıdır. Örneğin, İSKİ, İETT, İl Hıfzısıhha Müdürlüğü, Park ve Bahçeler Müdürlüğü gibi kuruluşlar vilayet ve belediye muhabirlerinin haber kaynakları arasındadır.

Sağlık Haberlerinde

Üniversite hastaneleri, SSK hastaneleri, Devlet Hastaneleri, Özel Hastaneler, Uzmanlık Hastaneleri(Göz Hastanesi gibi), bu hastanelerin başhekimleri, dekanları, bölüm başkanları, ana bilim dalı başkanları, uzman doktorlar sağlık muhabirlerinin haber kaynaklarıdır.

Eğitim Haberlerinde

Milli Eğitim Bakanlığı, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, ilk ve orta dereceli okul müdürlükleri, veliler, öğrenciler, rektörler, dekanlar, üniversitelerde konularında uzman öğretim görevlileri, üniversite öğrencileri, her zaman eğitim muhabirlerine haber kaynağı olabilirler.

Yukarıda sayılanların yanında havaalanları da haber üretiminde önemli olabilmektedir. Havaalanlarında en önemli haber kaynakları, havaalanı yönetimidir.

İstihbarat Servisinin Genel Haber Kaynakları

İstihbarat servisinin uzmanlık alanı olarak görülmeyen ancak sürekli izlenerek, haber kaynağı olarak kullanılan, genel haber kaynakları da vardır. Oteller, Meteoroloji Genel Müdürlüğü ya da Bölge Müdürlükleri, Devlet Demir Yolu İşletmeleri, Liman İşletmeleri, İstanbul için Şehir Hatları İşletmesi bu haber kaynakları arasında yer alır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve Bölge Müdürlükleri de televizyonlarda düzenli olarak yer alan hava raporları açısından önem taşır. Ayrıca hava durumunun haber niteliği kazandığı dönemlerde, örneğin kar yağışı, aşırı yağış ya da kuraklık dönemleri, mevsim normallerinin değişiklik gösterdiği zamanlar, meteoroloji vazgeçilmez bir haber kaynağıdır. TV ve radyo haber bültenlerinde de hava durumu bölümlerinde Meteoroloji Genel Müdürlüğü sürekli haber kaynağı olarak kullanılır.

Haber ajansları tarafından üye kuruluşlara dağıtılan haberler de basın kuruluşu tarafından haber bültenlerinde yer bulabilmektedir. Televizyon kuruluşları ajanslardan gelen haberleri kurumun yayın formatına dönüştürerek kullanabildiği gibi olay yerinden detay ve genel çekimlerle, arşiv görüntüleriyle, grafiklerle, fotoğraflarla oluşturdukları görüntülerle farklı unsurları ilave ederek de kullanabilmektedir.

Bütün bu haber kaynaklarının dışında diğer basın kuruluşlarında yayınlanan haber programları da haber kaynağı olarak kullanılabilir. Aşağıda yer alan aynı konulu iki haberi konuyla bağlantılı olarak inceleyiniz.

HASTANEDE DAYAK VE UYUŞTURUCU SATIŞINA SORUŞTURMA

Adana'daki Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde hastalara şiddet uygulandığı, bağımlılara uyuşturucu satıldığı iddiaları üzerine Sağlık Bakanlığı soruşturma başlattı. Bakanlıktan bir heyet iddiaları araştırmak üzere Adana'ya gitti.

TV programı Deşifre'nin Adana'daki Dr. Ekrem Tok Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Hastanesinde 2 ay boyunca yaptığı gizli kamera çekimleri dün akşam yayımlandı. Görüntülerde hastanede görevli hasta bakıcıların özellikle çocuk yaştaki hastalara şiddet uyguladığı görülüyor. Hasta bakıcıların bağımlı hastalara uyuşturucu sattığı da programda dile getirilen iddialar arasında. Görüntüler bu konuda da önemli ipuçları veriyor.

İddialar üzerine Adana İl Sağlık Müdürlüğü soruşturma başlattı. İddialar bakanlığın da gündeminde. Sağlık Bakanlığı Müsteşar yardımcısı, Teftiş Kurulu Başkanı ve 1. Hukuk Müşaviriyle bakanlık müfettişlerinden oluşan kalabalık bir heyet iddialarla ilgili inceleme yapmak üzere Adana'ya gitti.

Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamada hastanede yaşananların ve ekrana yansıyanların insan ve hasta haklarıyla sağlık hizmetinin gerekleri açısından kabul edilemez olduğu belirtildi.

GÖRÜNTÜ DÖKÜMÜ: Programdan görüntüler Süre:1,24 NTV

SPOTLAR:

Hastalara şiddet iddiası

Adana Dr. Ekrem Tok Hastanesi ile ilgili soruşturma başlatıldı.

ADANA'DA DAYAKLA TEDAVİ

Star TV'de yayınlanan Deşifre Programı, Adana Doktor Ekrem Tok Ruh ve sinir hastalıkları hastanesi'ndeki dayak skandalını ortaya çıkardı. Kendi işlerini hastalara yaptıran hastabakıcılar, sürekli hastaları dövüyor. Uyuşturucu tedavisi gören hastalara uyuşturucu satıyor. Skandalın basına yansımaları üzerine hastane başhekimini C. U. görevden uzaklaştırıldı. Soruşturma başlatıldı.

EFEKT

Her adımda hastalara dayak atılan bu hastane Adana Dr. Ekrem Tok Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi

EFEKT

565 yataklı hastanede, ruh hastaları ve uyuşturucu bağımlıları tedavi görüyor. Personel sayısı da 500'ü buluyor.

EFEKT

Deşifre programı muhabirinin gizlice kaydettiği bu görüntülerde hastaların sürekli şiddete maruz kaldığı görülüyor

EFEKT

Hastalar her fırsatta dövülüyor, hastalara ağır küfürler ediliyor.

EFEKT

Hastabakıcılar kendi işlerini de hastalara yaptırıyor.

EFEKT

Şiddet uygulayan hastabakıcıların anlattıkları, doktor ve hemşirelerin de olaylardan haberdar olduğunu gösteriyor.

EFEKT

Hastabakıcılar, uyuşturucu tedavisi gören hastalara esrar da satıyor.

EFEKT

Hastabakıcıların kendilerine yardımcı olarak seçtikleri hastalar da arkadaşlarını dövüyor.

EFEKT

Haberin toplam süresi: 2,21

SPOTLAR:

Adana'da dayakla tedavi

Akıl hastanesinde dayak ve uyuşturucu skandalı

CNN TÜRK

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem basamakları	Öneriler
<p>➤ İstihbarat alanıyla ilgili temel bilgileri ve istihbarat muhabirinin sahip olması gereken nitelikleri sıralayınız.</p>	<p>➤ Dikkatli olunuz.</p> <p>➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz.</p>
<p>➤ İstihbarat muhabirinin çalışma koşullarının farklılıklarını sıralayınız.</p>	
<p>➤ İstihbarat haberciliğinin haber kaynaklarını sıralayınız.</p>	

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre yaptığınız çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet / Hayır“ seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. İstihbarat alanıyla ilgili temel bilgileri ve istihbarat muhabirinin sahip olması gereken nitelikleri doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		
2. İstihbarat muhabirinin çalışma koşullarının farklılıklarını doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		
3. İstihbarat haberciliğinin haber kaynaklarını doğru ve eksiksiz bir şekilde sıralayabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında “Hayır” yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer “Hayır” cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Alana özgü haber kaynaklarını takip edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Yaşadığımız ilde meydana gelen olaylardan haber olarak ele alınanları araştırınız.

2. İSTİHBARAT HABERİ İZLEME YÖNTEMLERİ

Günümüzde ulusal yayın yapan bütün basın kuruluşları büyük adliyelerde, emniyet müdürlüğünde, asayiş şube müdürlüğünde, belli merkezlerde (İstanbul'da Taksim Meydanı ve Kadıköy Meydanı vb.) muhabir bulundurmaktadır. Bunların dışında kuruma gelen istihbaratlar ise (telefon, faks, e-mail) merkezde bulunan muhabirler tarafından değerlendirilir. Haber merkezlerinde polis telsizi dinleme işlevi de aralıksız olarak devam ettirilir.

İstihbarat haberi öncelikli olarak gündemdeki olayların takip edilmesiyle oluşturulur. Bunun yanında haber kaynaklarından veya elde edilen diğer istihbaratlardan haber oluşturulurken asıl amaç haberin ana objesine ulaşmaktır. Daha sonra haberle ilgili detay bilgiler toplanır.

İstihbarat haberleri bazen saatlerce, günlerce devam edebilmektedir. Devam eden bir haber söz konusu olduğunda olayı izleyen haber ekibi haber ile ilgili gelişmeleri aralıklarla merkeze göndermekte; haber, merkezde haber editörleri tarafından yazılarak yayınlanmaktadır. Televizyon kuruluşları böyle durumlarda merkeze görüntü transferini gerçekleştirmek amacıyla istihdam ettikleri kuryelerden ve sabit araçlardan yararlanabilmektedir. Kuryeler, merkeze haberlerle ilgili görüntü kasetlerini taşırlar. Ayrıca bazı televizyon kuruluşlarında görüntü kasetlerinin naklini gerçekleştiren kuryelere kamera da verilebilmektedir. Çok önemli bir haberde görüntü olmadan sadece bilgi geçilebilmesi durumunda haber merkezi arşiv görüntülerinden yararlanarak veya görüntü kullanmadan haberi “son dakika” şeklinde verebilmektedir. Bazı durumlarda ise haber merkezi olayın önem derecesine göre kuruma ulaştırılan görüntüleri kurgusu yapılmamış (ham görüntüler) şekilde yayımlayabilmektedir.

Öncelikle istihbarat haberlerinde de en önemli nokta haberdeki bilgilerin doğruluğudur. Bu açıdan muhabirin izlediği haberle ilgili bütün bilgileri eksiksiz bir şekilde toplaması gerekir. Örneğin bir trafik kazası haberinde en önemli olan soru kazada ölen ve yaralanan insanlardır. Bu kişilerin kimlik bilgileri, yaralıların durumları öncelikli olarak öğrenilmelidir.

Bunun yanında kazanın nedeni, görgü tanıklarının ve yetkililerin açıklamaları olay yerinde toplanacak bilgilerdendir. Yine bir panel haberinde panelin konusunun, katılımcıların kimler olduğunun, konuşmacıların neler söylediklerinin vb. muhabir tarafından olay yerinde toplanması gereken bilgilerdir. Ayrıca muhabirin varsa konuşma metinlerini temin etmesi de önemlidir.

Muhabirin haberle ilgili elde ettiği bilgileri mutlaka yetkili kişilere doğrultması gereklidir. Örneğin deprem haberinde depremin şiddetiyle ilgili bilgi haberde mutlaka yer almalı ve bu bilgi konuyla ilgili yetkili olan Kandilli Rasathanesi'nden alınarak yayınlanmalıdır. Yine deprem haberinde deprem bölgesindeki durumla ilgili bilgilerin doğrultulacağı resmi yetkililerin görüşleri haberde yer almalıdır. Muhabirin olay yerinden eksiksiz bilgiyle dönmesi haber yazma aşamasını kolaylaştıracaktır.

Olay öncesinde, olay sırasında ve olay sonrasında meydana gelen beklenmedik, haber niteliği taşıyan olayların izlenmesi de habercilik açısından önemlidir.

Aşağıdaki haberi konuyla bağlantılı olarak inceleyiniz.

DAVA SIRASINDA HÂKİME SALDIRI KADIN HÂKİMİN BURNUNU KIRAN KİŞİ TUTUKLANDI

İstanbul'da Küçükçekmece Adliyesi'nde kadın hâkime saldırarak burnunu kıran S.Ö. adlı kişi tutuklandı(kam/ spiker)

Küçükçekmece 8. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dün görülen davada, kadın hâkim İ. G., hırsızlığa teşebbüs suçundan tutuklu yargılanan sanık Y. Ö.'nün tutukluluğunun devamına karar vermişti.

Karara sinirlenen sanığın kardeşi S. Ö., kadın hâkimin saçından çekerek, kafasını salonun duvarına vurdu.

Burnu kırılan hâkim, . ameliyat edildi.

Gözaltında tutulan S. Ö. de bugün çıkarıldığı mahkemece tutuklandı.

SÜRE: 00,33

GÖRÜNTÜ DÖKÜMÜ:

Hakimin resminin görüntüsü

Hastaneye gelen hâkim ve savcıların görüntüsü

Hastanenin dıştan görüntüsü

S. Ö.'nün adliyeden çıkartılması

Genel ve detay görüntüler

İstihbarat servislerinde çok sık haber olan çeşitli konuların izlenmesi ile ilgili olarak şu hususlardan bahsedebiliriz.

2.1. Polis Haberleri

Medya organizasyonu, görevi olan haber üretimini gerçekleştirmek için bir yapılanma içindedir. Polis örgütü de asayişi ve güvenliği sağlamakla görevli ülke çapında bir organizasyondur. Polis muhabirleri, bu organizasyonun içinde “haber alma” özgürlüğü çerçevesinde, bağlı oldukları medya organizasyonu adına çalışırlar. Polis muhabirleri Emniyet Müdürlüğünde kendilerine ayrılan “Basın Odası”nda çalışırlar.

Muhabirler, her sabah polisin kendi bölümleri arasında koordinasyonu sağlamak için çıkardığı “Polis Bülteni”nden yararlanırlar. Günlük olarak şehirdeki gelişmelerin bildirildiği Emniyet Müdürlüğü Basın Protokol ve Halkla İlişkiler Şube Müdürlüğü tarafından yayınlanan bültene Emniyet Basın Bülteni adı verilir. Önceleri Valilik Basın Müdürlüklerinden dağıtılmakta iken, günümüzde Emniyet Müdürlüklerinin basın bürolarından ya da oraya ait web sitelerinden alınabilmektedir. Ayrıca Emniyet Müdürlüklerini basın açıklamaları da internet sitelerinde yer almaktadır. Böylece kamuoyu ile doğrudan iletişim sağlamayı amaçlayan emniyet birimleri, habercilere de kaynak yaratmaktadır.

Muhabirler, bir gün içinde şehirde meydana gelen ve karakollara aksetmiş olan olaylar listesinin olduğu gündemden bazı olayları istihbarat şefine telefonda okuyarak, izlenip izlenmeyeceğini sorarlar. Emniyet Müdürlüğünde görevli polis şefleri ile sürekli irtibatta kalırlar, böylece şehirde meydana gelen önemli polisiye olayları yerinde izleme şansına sahip olurlar.

Emniyet bültenlerinde genellikle olayları tamamlayıcı bilgiler bulunur. Hangi karakol, ya da polis merkezi tarafından olayın bildirildiği, suçun türü, yeri, tarihi, şüpheli ve olayın özeti bu bültende yer alır.

Bunun yanında muhabirler sıklıkla, merkezi bölgelerdeki karakolları ve İtfaiye Müdürlüğünü telefonla arayıp, önemli bir olay olup olmadığını sorarlar. Telsiz dinlemeyi aralıksız sürdürürler.

Resim 2.1: Muhabirler, haber yaparken Polis Bülteni'nden yararlanırlar

2.2. Adliye Haberleri

Polisten, yargıya intikal etmiş davaları izlerler. Muhabirlerin iyi bir hukuk bilgisine sahip olmaları gerekir. (Bir davanın seyrini çok iyi izleyecek, hukuki prosedür bilgisinin yanında dava dosyalarını çözümleyebilecek ölçüde hukuk diline hâkim olmalıdır.)

Türkiye’de adı araştırmacı gazetecilikle özdeş Uğur Mumcu, hukukçu kimliğine vurgu yaparak “Hukuk eğitiminin bir gazeteci için önemli bir alt yapı ve gereklilik olduğunu düşünüyorum.” demişti. Yine aynı adliyede yarım yüzyıl muhabirlik yapan, Türkiye’nin ilk kadın muhabiri Vasfiye Özkoçak “Adliyenin tezgâhından geçmeyen gazeteci olamaz.” ifadesini kullanmıştır.

Bir hukuk devletinin vazgeçilemez unsurlarından olan basın, haberlerinde hukuki çerçeveye özen göstermesi gerekir. Bu nedenle de uzun yıllar Babıalide mesleğe ilk adımını atan her gazeteci adayı önce adliyelere gönderildi. Amaç, ülke ve dünya sorunlarına adaletin penceresinden bakmayı öğrenmek, bu altyapının üzerine muhabirliği inşa etmektir.

Yargı muhabirliği, muhabiri her şeyden önce ön yargıdan kurtarır. Olaylara yaklaşımında daha tarafsız kılar. Çünkü somut bir yargılama sürecini baştan sona yakından izleme şansını yakalar. Gazeteciliğin en önemli unsurlarından biri olan “fikri takip” de adliyelerde daha çok anlamını bulur. Muhabir daha soruşturma aşamasında takibine başladığı bir olayı, iddianame, duruşmalar ve karar sürecinde tecrübe ederek, fikir takibini en yalın hâliyle içselleştirir.

Adliye muhabiri, çeşitli suç türlerinde(cinayet, gasp, dolandırıcılık, hırsızlık vb.) bir yargılamayı mahkemenin tüm unsurlarıyla(yargı, iddia makamı, savunma) başından sonuna dek izler.

Aşağıdaki haberi inceleyiniz.

İSTANBUL'DA DÖRT POSTACININ DAYAK KORKUSU, ADLİYEDE NOKTALANDI.(KAM SİKER)

İçlerinde haciz kâğıdı ve mahkeme celbi bulunan evrakları teslim etmek yerine yakan postacılar suçüstü yakalandı...

Dört posta dağıtım görevlisinin mektup ve evrak dolu çuvalı Ömerli Havzası Kurna Köyü mevkiinde yaktığını haber alan İstanbul İl Jandarma Ekipleri olay yerine geldi.

Jandarma ekipleri tepelik bir bölgede ateşe verilen yüzlerce mektubu ve evrakı yanarken buldu.

Ümraniye PTT Müdürlüğü'ne ait 5 çuvalın içerisinde 4 bine yakın kredi kartı özetleri, özel kamu kuruluşlarından gönderilen yazı ve mektuplar, mahkemelere ait tebligatlar, çok sayıda dergi, kitap ve tiner bulundu.

Olay yerinden 75 metre uzakta park hâlindeki bir otomobilde de 2 adet mektup dolu PTT çuvalı, 1 adet PTT logolu mont bulundu.

Çuvalı yaktıkları öğrenilen M.Y. , B.Y. , M.T. ve S.N. adlı görevliler jandarma tarafından gözaltına alındı...

Kendilerine emanet edilen gönderileri yaktıkları öne sürülen zanlıların, Ümraniye Atakent PTT Müdürlüğü'nün posta dağıtım işini taşeron firma olarak yürüten şirketin çalışanı olduğu öğrenildi.

Cumhuriyet Savcılığı tarafından sorgulandıktan sonra tutuklanmaları için nöbetçi mahkemeye sevk edilen 4 dağıtım görevlisi tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakıldı.

2.3. Vilayet ve Belediye Haberleri

Şehir yönetiminde de belirli bir siyasal düzenleme vardır. Vali, vali yardımcıları, büyükşehir belediye başkanı ve ilçe belediye başkanları organize bir çalışmayı gerçekleştirirler. Gazeteciler de şehirle ilgili her türlü değişimi, gelişmeyi ve yönetim sorunlarını bu organizasyon içinden öğrenirler.

Vilayet ve belediyelerde kurulan basın ve halkla ilişkiler büroları gazetecilere yardımcı amaçlar. Ancak uygulamada bu büroların sadece yöneticilerin basına yansımaları istedikleri bilgileri vermeye arzuludurlar. Bunun dışındaki bilgiler konusunda tam bir "gatekeeping" sistemi (eşik bekçiliği)uygularlar.

Muhabirler, ayrıca şehir yönetimindeki çarpıklıkları da izleyerek, araştırarak yöneticileri uyarırlar.

2.4. Sağlık Haberleri

Şehrin sağlık merkezlerinde haber değeri olan araştırmaları ve olayları izleyerek halkı sağlık konusunda bilgilendirirler. Sağlık merkezlerinde yapılan önemli ameliyatlar, bilimsel araştırmaların sonuçları, sağlık muhabirlerince haberleştirilir. Örneğın, halkın dikkat etmesi gereken sağlık problemleri, ya da salgınlar konusunda tıbbi otoritelerden bilgi alarak haberleştirirler.

Tıp dilini iyi bilmek, ayrıca tıbbi terimleri halkın anlayabileceğı haber diline çevirmek konusunda uzmanlaşmak önemlidir. Son yıllarda televizyon haber bültenlerinde yayınlanan sağlık ve çevre ile ilgili haberlerin sayısının arttığını görmekteyiz. (Küresel ısınma, çevre, kuraklık, estetik, güzellik, sağlıklı yaşam vb.)

2.5. Eğitim Haberleri

Eğitim tüm dünyada olduğı gibi ülkemizde de güncelliğini hiç kaybetmeyen bir konudur. Ancak eğitim hizmetlerini gerçekleştiren organizasyonun Milli Eğitim Bakanlığı'nın elinde olması, bu alanda çalışan muhabirlerin, haber almada güçlük çekmesine neden olur. Çünkü bilgi alacakları kişilerin tümü devlet memuru statüsündedir ve basına demeç vermeleri kanunen yasaklanmıştır. Bu nedenle sıklıkla resmî izin başvurusu yapmak zorunda kalırlar. İl Milli Eğitim Müdürlerini ve onlara bağılı olarak çalışan eğitimcileri haber kaynağı olarak gösterebilmek için vilayetten resmi izin çıkarmak durumundadırlar. Bu izin için, haber yapacağı konuyu, soruları ve konuşmak istediğı kişileri vilayete bildirmek zorundadır. İzin işleminin uzun bir süre alması, haberciliğın hızını düşürür. Bu nedenle eğitim, istihbarat alanının zorlu alanlarından biridir.

Muhabirler, resmî eğitim takvimini ve sınav takvimini düzenli bir şekilde izleyerek, bu alanda rutin haber takibi yaparlar. Sınavlar öncesi ve sınavlar sonrası ön haberler ve devam haberler hazırlarlar.

Ancak son yıllarda özel okulların açılması eğitim muhabirlerinin biraz daha rahat çalışabilmelerini sağlamıştır. Ayrıca üniversiteler de eğitim muhabirlerinin haber yapacağı alanlar arasındadır. Üniversitelerdeki araştırmaları, toplantıları izleyerek, rahatlıkla haber çıkarabilirler.

2.6. Havaalanı Haberleri

Her sabah havaalanı VIP salonunun programını alırlar ve çalışmalarını bu programa göre yönlendirirler.

Havaalanları her zaman önemli haber kaynağı olan kişilerin ülkeye giriş çıkış yaptıkları ya da bir şehirden diğere gittikleri stratejik bölgelerdir. Havaalanı içinde sadece havaalanı muhabirleri görev yapabilirler. Havaalanı yönetiminden, medya organizasyonu adına alınan resmî izinle, havaalanındaki haberleri izlemekle görevli muhabirler belirlenir.

Sadece havaalanı muhabiri bu bölgede serbestçe haber yapabilir. Diğer muhabirlere kapalı bir bölgedir. Havaalanında yapılan basın toplantılarını, devlet protokolündekilerin VIP salonundaki geliş gidişlerini izlerler.

Yukarıda sayılanların dışında da muhabirler tarafından izlenen birtakım haberler söz konusu olabilmektedir. Örneğin, 5 yıldızlı turistik otellerin haftalık programları izlenir. Bu programlarda otellerde yapılacak, toplantı, panel, seminer gibi etkinliklerin ön bilgileri verilir. Önemli organizasyonlara katılacak konuşmacılar ya da izleyiciler arasında her zaman kurumu ilgilendirecek haber kaynakları olabilmektedir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Ülke gündemini ve yakın çevrenizde yaşanan olayları takip ediniz.	<ul style="list-style-type: none">➤ Gazete ve dergilerin yayınlarını takip ediniz.➤ Radyo ve televizyonların yayınlarından takip ediniz.➤ İnternette takip ediniz.➤ Okulunuzda yapılan etkinliklerin tarihlerini öğrenerek katılınız.➤ Yakın çevrenizde düzenlenen etkinlikleri araştırarak katılınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Alanla ilgili özel haber araştırması yapınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İlginizi çeken konularla ilgili araştırmalar yapınız.➤ Kaynak kitaplardan ve dergilerden yararlanınız.➤ İnternet sitelerinden yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Haber kaynaklarından bilgi, belge ve görsel malzeme toplayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ İlgi duyduğunuz konularla ilgili basın kuruluşlarının yayınlarından yararlanarak toplayabilirsiniz.➤ Haber kaynaklarına ulaşarak toplayabilirsiniz.➤ Basın bültenlerinden yararlanabilirsiniz.➤ Okulunuzdaki ve yakın çevrenizdeki etkinliklerden yararlanabilirsiniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Haberinize ilgili görüntüleri toplayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Görüntü alırken genel ve detay görüntüler almaya özen gösteriniz.➤ Haberinize vermeye çalıştığımız ana unsurlarla ilgili görüntüleri aldığınızdan emin olunuz.➤ Işık düzenine dikkat ediniz.➤ Görüntü kalitesinin iyi olması için kameranıza gerekli ayarları dikkatli bir şekilde uygulayınız.
<ul style="list-style-type: none">➤ Haberle ilgili bilgileri yetkili kişilerden doğrulayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Konu ile ilgili doğru kişileri tercih ediniz.➤ Kişilerin unvanlarını dikkatli bir şekilde not ediniz.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre yaptığınız çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet / Hayır“ seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Ülke gündemini ve yakın çevrenizde yaşanan olayları takip edebildiniz mi?		
2. Spor kulüplerinin etkinliklerini takip edebildiniz mi?		
3. Alanla ilgili özel haber araştırması yapabildiniz mi?		
4. Haber kaynaklarından bilgi, belge ve görsel malzeme toplayabildiniz mi?		
5. Haberinizle ilgili görüntüleri toplayabildiniz mi?		
6. Haberle ilgili bilgileri yetkili kişilerden doğrulatabildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında “Hayır” yoksa bir sonraki öğrenme faaliyetine geçebilirsiniz. Eğer “Hayır” cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

İstihbarat haberi yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Konferans, seminer, sempozyum, panel, kongre, basın toplantısı kavramlarını araştırınız.

3. İSTİHBARAT HABERİ YAZMA TEKNİKLERİ

Resim 3.1: İstihbarat haberi takibi

Muhabirin haberini ele alış tarzı haberinin yayınlanma olasılığını etkiler. Bu noktada başarılı bir muhabir haberinin yayınlanma olasılığını artırabilmektedir. Muhabir ne tür habere giderse gitsin haberini açık, sade, anlaşılır bir dille yazmalı, televizyon haberciliğinde görüntü ve metnin birbirini tamamlamak zorunda olduğunu unutmamalıdır. Örneğin bir patlama olayında patlama görüntüleri olayın ne şekilde olduğunu açıklıyorsa patlamanın nasıl olduğunu metinde tekrar ele almak gereksiz olacaktır. Yine bir kavga olayında görüntüler kavganın nasıl olduğunu anlatıyorsa metinde tekrar kavgayı anlatmanın gereği yoktur. “Bu görüntüler bir liseden”, “İzlediğiniz görüntüler İstanbul’dan” vb. ifadeler kullanılarak olay tamamen görüntülerle anlatılabilmektedir. Burada önemli olan, haber metninde görüntüde olmayan detaylara yer verebilmektir.

Haberci adayı için ilk aşama, yeteri kadar bilgi toplama ile başlar. 5N1K formülündeki soruların yanıtlarını not defterine kaydeden haberci, aklına gelen haberle ilişkili tüm ayrıntıları merak eder ve bu soruların yanıtlarını not alır. Haberi zenginleştirmenin ve renklendirmenin yolu, alınan bu notlarla gerçekleşir. Haber yazmaya başlamadan önce habercinin aldığı notlara güvenmesi gerekir. Elde edilen bilgilerin yeterliliği, doğruluğu ve geçerliliği konusunda sorun kalmamışsa haber yazma aşamasına geçilebilir.

Muhabir kuruma döndükten sonra haber görüntülerini izleyerek haberinde ele alacağı unsurlarla ilgili eksik görüntü olup olmadığını kontrol etmelidir. Eksik görüntü varsa arşiv görüntülerinden, fotoğraflardan, grafiklerden vb. yararlanabilir. Ayrıca televizyon kuruluşlarında görüntü oluşturmak amacıyla olaya ait canlandırmalar da yapılabilmektedir. Canlandırmalarda olay yerinden genel ve detay çekimler alınır. Eğer haberde canlandırma ile görüntü tamamlanmışsa mutlaka canlandırma olduğu izleyiciye iletilmelidir. Bu durumda “CANLANDIRMA” yazısı ekranda yer almalıdır. Aynı şekilde arşiv görüntüsü kullanılıyorsa “ARŞİV” bilgisi ekranda yer almalıdır.

Haberci adayı için ilk cümlelerin nasıl kurulacağı, haberin nasıl sürdürüleceği ve nasıl sonlandırılacağı büyük bir kâbus gibi algılanır. Bu kâbustan kurtulmak için uygulanabilecek bazı öneriler şöyle sıralanabilir.

Haber yazmak için klavyenin karşısına geçen habercinin kendi kendisine şu soruyu sorması gerekir: “Az önce gördüğüm, tanık olduğum, öğrendiğim bu olayı en yakın arkadaşına anlatmaya kalksam, ilk ne söyledim?”

Muhtemelen bu sorunun yanıtı birkaç cümlelik, olayı özetleyen bir anlatım olacaktır. Haberci adayının haberini yazarken ilk yazacağı cümleler de bunlar olabilir. Ardından yine olayı arkadaşına anlatırcasına sözlerine devam edebilir.

Bu yazımın ardından haberci adayı, habercilik kurallarını, yazım üslubunu göz önüne alarak haberini baştan gözden geçirmelidir.

Şimdi istihbarat haberlerinin yazımıyla ilgili belli başlı hususları haber türleri açısından birlikte inceleyelim.

3.1. Toplantı Haberi

Bir habercinin herhangi bir toplantıya katılması durumunda dikkat edeceği noktalar şunlardır:

- Toplantının konusu
- Toplantıyı kimin organize ettiği veya düzenlediği
- Toplantının niteliği
- Nerede ve ne zaman yapılacağı veya yapıldığı
- Kimlerin katılacağı veya katıldığı
- Katılımcıların konuşma veya sunum başlıkları
- Konuşmacıların neler söyledikleri
- Varsa konuşma metinlerinin temin edilmesi ve bu metinler ile yapılan konuşmaların karşılaştırılması
- Konuşmacıların sözlerindeki en çarpıcı noktaların yakalanması ve bunların mümkün olduğunca haber metninde aynen aktarılması

- Uzun konuşmaların anlamını bozmadan, haber aktarma yüklemelerinin de yardımıyla kısaltılması
- Toplantıyı izleyenlerin kimler olduğu
- Toplantıda sorulan sorular ve yanıtları

Toplantı öncesinde, toplantı sırasında ve toplantı sonrasında meydana gelen beklenmedik, haber niteliği taşıyan olayların izlenmesi habercilik açısından önemlidir.

Yukarıda sıralanan noktalar haberin süresine göre önemliden önemsiz doğru bir sıralamaya tabi tutularak haber yazma aşamasına geçilir.

Resim 3.2: Toplantı haberi takibi

Konferans, seminer, sempozyum, panel, kongre, basın toplantısı gibi etkinlikler genellikle ters piramit tekniğine uygun biçimde yazılır. Bu toplantıların yapılacağı bilgisini içeren duyurum haberi dışında, toplantının yapıldığına ilişkin ve toplantıda söylenenlere ilişkin ayrı ayrı haberler de yapılabilir.

Toplantıya katılan ünlü kişilerin veya toplantıdaki en yetkili kişinin söyledikleri çoğu kez haber yazımında ön plana geçmektedir. Örneğin başbakanın katıldığı herhangi bir toplantının haber metninde başbakanın konuşması haberde en önemli unsurdur.

Bir toplantının ileriki bir zamanda yapılacağına ilişkin haberde toplantının konusu, konuşmacı ya da konuşmacıların kimliği, yeri ve zamanı ve etkinliğin önemi ön plana çıkartılabilir. Bu tür haberlerin giriş cümlelerine şu örnekler verilebilir:

“Türk ve Amerikan iletişim bilimcileri bir araya geliyor.”

“Türkiye’de kanser araştırmalarında yeniliklerin ele alınacağı sempozyum yarın Anadolu Üniversitesi Kongre Merkezi’nde başlıyor. Dünya çapında 20 bilim insanının konuşmacı olarak katılacağı sempozyum üç gün sürecek.”

Toplantıların ardından ise genellikle yapılan konuşmaların önemli yönleri ön plana çıkartılır. Bu nedenle, yazılacak habere “Ankara Üniversitesi’nde bir konferans verildi.” gibi bir giriş cümlesi yerine, konuşmacının ya da konuşmacılardan birinin yaptığı en önemli açıklamanın ön plana çıkartılarak başlanması daha doğru olacaktır. Kimi zaman da toplantıyı özetleyen genelleyici bir giriş yerinde olabilir.

Kanser Riskine Dikkat

Günümüzde her üç kişiden birinin kanser riski ile karşı karşıya olduğu açıklandı. Anadolu Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Yusuf Öztürk (kim?) “Kansere yakalanan dört erkekte biri ile beş kadından biri hayatını yitirmektedir”(Ne?) dedi. Anadolu Üniversitesinde düzenlenen (Nerede?) “Türkiye’de Kanser Araştırmalarında Yenilikler” konulu sempozyumda (Nerede?) konuşan Öztürk,.....(Ne?) belirtti.

Toplantı haberleri görüntülenirken üç açığa dikkat edilir:

Resim 3.3: Toplantı haberi izleme

- Konuşmacıların toplantı sırasında birlikte ve ayrı ayrı görüntüsü
- Toplantıyı izleyenlerin görüntüsü
- Toplantı sonrası görüntüler

Bu görüntüler alınırken konuşmacıların ve toplantıyı izleyenlerin dikkatinin dağıtılmamasına, izleyenlerin konuşmacıyı görmelerinin engellenmemesine habercinin ve mesleğin saygınlığı ve ahlaki çerçevede özen gösterilmesi doğru olacaktır.

3.2. Trafik Kazası Haberi

Trafik kazası haberlerinde Emniyet’ten izin alınarak telsiz dinlenmesi, Emniyet bültenlerinin takip edilmesi ve istihbarat merkezine yapılan bildirimlerin izlenmesi yöntemiyle ulaşılabilir.

Bir trafik kazası haberinde akla ilk gelen sorular şunlardır: Muhabir haberinin yayınlanacağı süreye göre bu soruların yanıtlarını önemliden önemsiz doğru bir sıralamayla haberinde vermeye çalışır.

- Ölü ya da yaralı var mı? Varsa neredeler?
- Kazazedeler kimlerdir?

- Önemli bir kişi kaza geçirmiş olabilir. Onunla ilgili daha fazla bilgi toplanabilir.
- Kaza nasıl meydana geldi? Kazanın nedeni önemli olabilir. Alkollü sürücü, uyuyan sürücü, dalgın sürücü, yolun kayganlığı, başıboş hayvanlar vb.
- Deliller nelerdir? Kaza nedenini ortaya koyan deliller (içki şişeleri, ilaç kutuları, ayrıldığı ailesinin bir fotoğrafı, kabak otomobil lastikleri, hayvan ölüsü vb.)
- Kaza nedenini kim açıkladı?(Emniyet yetkilileri, otomobildeki görgü tanıkları, çevredekiler.) Bunlar da haberde not edilmeli ve kaynak olarak gösterilmelidir.
- Kazazedelerin yakınları var mı? Varsa kim ve neredeler?
- Kazazedelerin yakınlarının kimlikleri önemli olabilir. Onların tanıklıkları önemli bilgiler sağlayabilir.
- Suçlanan ya da tutuklanan var mı?(Kazaya neden olan ya da olduğu iddia edilen kişi ya da kişiler arasında tutuklananlar var mı? Varsa bunlar kimler?)
- Otomobil sürücülerinin, hosteslerinin durumu nedir? Kazaya karışan şoförler ya da varsa muavinler ve hosteslerin durumu nedir?
- Kurtarma çalışmaları kim tarafından ve nasıl gerçekleştirildi? Çevredeki vatandaşlar mı, yoksa sağlık personeli mi ilk müdahaleyi gerçekleştirdi? Ambulans ne kadar sürede olay yerine geldi? Sağlık personeli kazazedeler ile kısa sürede ilgilenebildi mi? Kazazedeleri kurtarma sırasında hangi olaylar yaşandı?
- Kazanın yol açtığı başka etkiler var mı? Trafiğin iki saat durmasına mı yol açtı, elektrik direğine bir araç çarptığından elektrikler mi kesildi? Trafik tıkanıklığından ambulans ulaşım sağlayamadı mı?
- Kazanın neden meydana geldiği konusunda başka olasılıklar neler? Çevrede yeterli işaret ve sinyalizasyon var mı? Yolun bozukluğu bir faktör olabilir mi? Çarpılan otomobilin farları yanıyor mu?
- Kazadan sonra ne oldu? Kazazedelerin yaraları iyileşti mi? Mahkemede ne karar verildi? Bu karara saygı gösterildi mi?
- Emniyet görevlilerinin çalışmaları ne aşamada? Olayı mı araştırıyorlar, kaçan sürücüyü mü kovalıyorlar, ambulansın gelmesini mi bekliyorlar, savcıyı mı çağırdılar, çekiciye yardım mı ediyorlar?
- Kaç emniyet görevlisi bu kazayla ilgileniyor? Kazanın büyüklüğüne göre görevli memur sayısının fazlalığı önemli olabilir.

Trafik kazası haberleri genellikle ters piramit tekniği kullanılarak yazılır. Bu haberlerin en önemli unsuru, kim sorusunun yanıtlanmasıdır.

Bir trafik kazası haberinde olması beklenen görüntüler kadar, olmaması gereken görüntülerden de söz etmek mümkündür.

Trafik kazasının tanımlanması anlamında olay yerinin görüntüsünün verilmesi önemlidir. Burada kazanın ilginçliği, şiddeti, nedenini ya da nasıl meydana geldiğini ortaya koyan nitelikte araç ve yol görüntüsü elde etmek uygun olabilecektir. Kazada ölen ya da yaralananların olay yerindeki görüntüsünün verilmesinde ise dikkatli olunmalıdır. Zor durumda, acı içerisinde ya da uygunsuz koşullarda yakalanan görüntülerin olaydan zarar gören kişinin bir de medya aracılığıyla mağdur edilmemesi ve bu görüntünün kamu için sağlayacağı yarar dikkate alınarak bir karar verilmelidir. Görüntünün toplum üzerinde uyandıracığı etkinin sorumluluğunun düşünülmesi de unutulmaması gereken bir diğer noktadır. Ayrıca ölen kişinin hayatta iken çekilmiş görüntülerine de yer verilebilmektedir. Bu anlamda habercinin söz konusu görüntülere ulaşması da önemlidir.

Aşağıdaki haberi konuyla ilgili olarak inceleyerek haberde yukarıda sıralanan hangi soruların yanıtlarının verildiğini belirleyiniz.

ZİNCİRLEME KAZA

TEM OTOYOLU SELİMPAŞA MEVKİNDEKİ KAZADA 104 ARAÇ BİRBİRİNE GİRDİ.

İstanbul Silivri de Selimpaşa TEM kavşağında yoğun sis nedeniyle zincirleme trafik kazası meydana geldi. 104 aracın karıştığı kazada 2'si ağır 31 kişi yaralandı. Kaza nedeniyle yolun İstanbul- Edirne yönü ulaşıma kapatılmış durumda ve trafik D100'e aktarılıyor.(kam spiker)

Silivri'de TEM otoyolunun Selimpaşa kavşağı çıkışı civarında yoğun sis ve yerlerin kaygan olması nedeniyle zincirleme trafik kazası meydana geldi. Görüş mesafesinin zaman zaman 5 metreye kadar düşmesi nedeniyle meydana gelen kaza yüzünden TEM otoyolu tek yönlü olarak trafiğe kapatıldı.

10 kilometrelik güzergâhta tam 104 araç birbirine girdi. Kazaya karışan araçlar arasında Bulgaristan'dan gelen bir otobüs de bulunuyor. İçinde yolcuların bulunduğu otobüs bir kamyonu arkadan çarptı. Bazıları koltukların arasına sıkışan yolcular, otobüsten kendi imkânlarıyla çıktı.

Kazada ölen olmazken 2'si ağır 31 kişi yaralandı. Yaralılar çevredeki hastanelerde tedavi altına alındı.

Karayolları Bölge Müdürlüğü ekipleri kaza nedeniyle kapanan İstanbul- Edirne istikametini açmaya çalışıyor. Ancak kazaya tır ve otobüslerin de karışması nedeniyle araçların yoldan çekilmesinde güçlük çekiliyor.

Trafik Selimpaşa çıkışında D 100 kara yoluna yönlendiriliyor.

Süre:1,20

GÖRÜNTÜLER:

Kaza yerinde genel ve detay görüntüler

Sis görüntüsü

Kazadan genel ve detay görüntüler

Otobüs yolcularının görüntüleri

Kamyon ve tırların görüntüleri

Kaza sonrası kapanan yolla ilgili görüntüler

Ekiplerin çalışmalarından görüntüler

3.3. Cinayet Haberi

Cinayet haberlerine emniyetten izin alınarak telsiz dinlenmesi, emniyet bültenlerinin takip edilmesi ve istihbarat merkezine yapılan bildirimlerin izlenmesi yöntemleriyle ulaşılabilir.

Cinayet haberi yazılırken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Emniyet yetkililerinden olay ve kişiler ile ilgili bilgi alınması
- Olayın tanıkları ile görüşülerek bilgi alınması
- Olaya karışan kişileri tanıyan kişilerden ve yakınlarından dikkatli ve özenli bir biçimde bilgi alınması
- Ölü ve yaralı sayısının kesin bir biçimde öğrenilmesi
- Olaya adı karışanların, kimlikleri, adresleri ve yaşamları hakkında bilgi toplanması
- Olayla ilgi olarak aranan kişiler varsa bunların kimliklerinin ve eşgallerinin tanımlanması
- 18 yaşından küçüklerin kimliklerinin açık bir biçimde yazılmasının Basın Kanunu çerçevesinde de yasak olduğunun bilinmesi
- Cinayetin olası nedenleri ve sonuçlarının farklı kaynaklardan öğrenilmesi
- Olayın neden ve sonuçlarının duygusallıktan arınılarak aktarılması
- İleri sürülen nedenlerle ilgili olarak bir kez daha “iyi ama niye” sorusunun sorulması
- Cinayette kullanılan aletler ve uygulanan yöntemin kesin bir biçimde öğrenilmesi
- Mümkünse yaralıların, zanlıların, emniyet görevlilerinin, adliye doktorunun ve diğer görevlilerin sözlerinin kaydedilmesi
- Görgü tanıklarının ve olayla ilgili diğer kişilerin sözlerinin kaydedilmesi
- Zanlının yakalanması ve mahkeme sürecinin takip edilmesi
- Ölümlerin defnedilmesi sürecinin takip edilmesi
- Haberin başka kişilere örnek olmasının önlenmesi için en ince ayrıntılara kadar olayın aktarılmasına özen gösterilmesi
- Olayda suçlanan kişinin “zanlı” olduğunun akıldan çıkarılmaması
- Zanlının itirafta bulunması hâlinde bile mahkeme tarafından verilmiş kesin hüküm bulunmadıkça “masum” olduğunun kabul edilmesi

Genellikle ters piramit tekniği kullanılsa da dörtgen ya da düz piramit tekniği ile de bu tür haberlerin yazıldığı görülür.

Aşağıda yer alan cinayet haberini inceleyerek haberde ele alınan unsurları tartışınız.

ANTALYA'DA CİNAYET

Antalya'nın Yenidoğan Mahallesi 3068 Sokak'ta (nerede) bugün sabah saatlerinde (ne zaman) meydana gelen olayda, cinnet geçiren M. K., eşi H. K. ve baldızı H. E.'yi (kim) boğazlarını keserek öldürdü.(ne ve nasıl)

Edinilen bilgiye göre, uzun süredir şiddetli geçimsizlik nedeniyle eşi M. K. ile sürekli kavga eden (neden) H. K., bir süre önce evi terk etti. Israrların ardından H. K. tekrar eve dönerken, M. K. baldızı H. E.'nin sürekli eve gidip gelmesinden yakılarak eşiyle tartıştı. Almanya'dan emekli olan H. E., sabah saatlerinde mahalle pazarından alışveriş yaptıktan sonra kardeşinin yanına uğradı. O sırada eve gelen M. K., eşi ve baldızıyla tartışmaya başladı. Evin bahçesinde eşi ve baldızının boğazını keserek öldüren M. K., olay yerinden kaçtı.

İhbar üzerine olay yerine gelen Antalya Emniyet Müdürlüğü ekipleri, iki kardeşi boğazı kesilmiş şekilde buldu. H. K. ve H. E.'nin cesetleri, Antalya Devlet Hastanesi morguna kaldırıldı. Polis, katil zanlısının yakalanması için geniş çaplı soruşturma başlattı.

Bir cinayet haberinin genellikle en önemli unsuru “kim?” sorusu olduğuna göre, ölen, yaralanan ve cinayet zanlısı kişi veya kişilerin görüntülerinin bu haberde bulunması beklenebilir. Ancak bu görüntülerin nasıl olacağı sorusu önemlidir.

Resim 3.4: Cinayet haberi takibi

Cinayet haberinde üzerinde önemle durulması gereken konu, cinayet sonucu hayatını kaybeden kişi veya kişilerin olay yerindeki görüntülerinin yayınlanıp yayınlanmaması ya da hangi biçimde yayınlanacağına belirlenmesidir. Bu anlamda sorulacak ilk soru “Bu görüntünün yayınlanması hangi kamu yararını sağlayacaktır?” sorusu olabilir. Dolayısıyla olaya adı karışan kişilerin kişilik haklarına da saygılı bir biçimde meslek etiği ve hukuksal metinler çerçevesinde yayın yapmak mümkün olabilecektir.

Cinayet kurbanlarının ve zanlısının olaydan önceki görüntülerine ulaşılabilir. Cinayetin işlendiği olay yeri ve cesetler yayın koşullarına uygun biçimde görüntülenebilir. Zanlının gözlem altındaki ya da mahkeme salonundaki görüntüsüne yer verilebilir. Bunun dışında kamu yararı içermeyen, toplumda korku, acı ve şiddet duyguları uyandıracak, duygu sömürsüne varan, daha sonra bir başka cinayete örnek olma niteliği taşıyabilecek, kişilik haklarını ve manevi şahsiyetlerini rencide edici nitelikte ve 18 yaşından küçüklerin görüntülerine yer verilmemesi habercinin sorumluluk anlayışının bir gereği olarak görülmektedir.

3.4.Emniyet Bülteninden Haber Yapma

Emniyet bültenindeki bilgiler genellikle haber yapılmasını kolaylaştıran nitelikte 5N1K formülündeki soruların yanıtlarına sahiptir. Ancak olayla ilgili görüntüler ve diğer ayrıntılar bültende yer almaz. Bu açıdan muhabir haberle ilgili görüntüleri ve ayrıntıları toplamak zorundadır.

Bülten ele alındığında ilk yapılacak iş hangi olayların haber olma niteliği taşıdığına karar vermektir. Bu aşamadan sonra haber yapılacak olayın “ne olayı olduğu” üzerinde düşünülmelidir. Bültende bütün olaylar aynı standart biçimde yazıldığı için hangi olayın ne kadar önemli olduğu ya da olayın hangi yönünün daha önemli olduğu muhabir tarafından değerlendirilmelidir.

Haber yazılırken elde edilen bilginin nereden alındığının kaydedilmesi gerekir. Bu doğrultuda, olayın ne olduğunu tanımlayan girişi yazdıktan sonra, “Emniyet Müdürlüğünden alınan bilgiye göre” ya da “Emniyet Müdürlüğünden bildirildiğine göre” ya da “Emniyet Müdürlüğünün verdiği bilgiye göre” gibi ifadelerle haber kaynağının belirtilmesi yerinde olacaktır. Emniyet bültenlerindeki bilgilerden hareketle 5N1K formülüne uygun haber metinleri hazırlamak mümkündür. Ancak haberi renklendirmek ve diğer soruların da yanıtını bulmak için bütün ile yetinmemek muhabirliğin ustalıklarındandır. Daha sonra ise genellikle ters piramit tekniğine uygun biçimde olayın diğer öğelerine yer verilir. Bültenin olayın özeti bölümünde de yer aldığı bilgilerden hareketle olayın sonucunda ne olduğu bilgisi ile haber sonlanabilir.

Aşağıda yer alan istihbarat haberlerini inceleyiniz. Siz de haber yazma çalışmalarını yapınız.

**KUŞAK: HOLLANDA KRALİÇESİ İSTANBUL'DA
KRALİÇE TOPKAPI SARAYI VE İSTANBUL MODERN'İ ZİYARET
ETTİ.**

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in davetlisi olarak Türkiye'de bulunan Hollanda Kraliçesi Beatrix, ziyaretinin son gününde Topkapı Sarayı ve İstanbul Modern'i ziyaret etti.

BETA

Kraliçe Beatrix, Topkapı Sarayında, Hazine Dairesi, Kütüphane ve kutsal emanetlerin yer aldığı Has Oda ile Bağdat Köşkü'nü gezdi.

Gezi sırasında Kraliçe Beatrix'e, İlber Ortaylı tarafından müze hakkında bilgiler verildi.

Beatrix, Hazine Dairesi'nin balkonu ve Bağdat Köşkü'nün havuzlu avlusunda bir süre İstanbul manzarasını seyretti.

Daha sonra İstanbul Modern'e geçen Kraliçe, buradaki sergiyi Veliht Prens Villem Alexander ve Prenses Maksima ile birlikte gezdi.

Kraliçe Beatrix Beyoğlu'ndaki Hollanda Araştırma Enstitüsünü de ziyaret etti. Kraliçeye, enstitü müdürü Fokke Gerritsen tarafından Türkiye ile Hollanda kültürel ilişkileri konusunda konferans verdi. Enstitüdeki Osmanlı dönemine ait arkeolojik buluntulara ilişkin sergiyi de gezen Kraliçeye 1985 yılında enstitü açılışında çekilen babası Prens Bernand'ın fotoğrafı hediye edildi.

Hollanda Kraliyet ailesi mensupları öğleden sonra Türkiye'den ayrılacak.

TOPLAM SÜRE:1,27

**KUŞAK: ZEYTİNBURNU'NDA ÇÖKEN BİNA
ÇÖKME NEDENLERİNİN BAŞINDA KALİTESİZ BETON
KULLANIMI GELİYOR**

Zeytinburnu'nda çöken binayla ilgili araştırma sonuçları açıklandı.

Buna göre 2 kişinin öldüğü, 28 kişinin de yaralandığı binanın başlıca çökme nedeni kalitesiz beton kullanımı...

Araştırmayı, Türkiye Hazır Beton Birliği ile İstanbul Teknik Üniversitesi birlikte yaptı. (KS)

BETA

SESLİ

Araştırma için binanın 5 ayı noktasından alınan örnekler basınç denemelerine tabi tutuldu.

Araştırma sonuçlarına göre, binada santimetrekarede 140 kilogram basınca dayanabilecek C 14 beton kullanılması gerekirken santimetrekarede 100 kilogram basıncı kaldırabilecek C 10 beton kullanıldığı belirlendi.

Binanın elle kırılan betonunda kullanılan kumun kalitesiz olduğu ve kabuklu deniz canlılarını içerdiği de tespit edildi.

Araştırmada, betona şantiyede çok su katıldığı, iyi yerleştirilemediği için boşluklar meydana geldiği, bu nedenlerle binanın düşük dayanım sınıfında betonlarla inşa edildiği anlaşıldı.

Raporda,

“Homojen olmayan dağılımından ötürü taşıyıcı kolonlar kırılarak, bir zincirin en zayıf halkasından kopması gibi bina zayıf yerlerinden yıkılmıştır” denildi.

21 Şubat gecesi Zeytinburnu'ndaki binanın çökmesi sonucu 2 kişi ölmüş, 28 kişi de yaralanmıştı.

HABERİN SÜRESİ: 1,32

KUŞAK: DİLARANIN ÖLÜMÜ
TOPLUMU DERİNDEN ÜZEN OLAYIN ARDINDAN RADİKAL
KARARLAR ALINDI

Türkiye üç gündür küçük Dilara'nın ölümünü konuşuyor.

İstanbul Bahçelievler'de kanalizasyon çukuruna düşerek hayatını kaybeden Dilara Dumrul'un ölümü kamuoyunda büyük üzüntüyle karşılandı.

Bu olayın ardından oldukça radikal kararlar alındı.

Başbakan Erdoğan'ın medyada yer alan haberlerden üzüntü duyması ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş'la görüşmesinin ardından, İSKİ Genel Müdürü görevden alındı.

Yüklenici firmanın ihale sözleşmesi de feshedildi.(KAM SPIKER)

BETA

Bu görüntüler Türkiye'de büyük üzüntü ve tepki yarattı.

Beş yaşındaki Dilara büyük bir ihmalin kurbanı oldu.

Aslında bu ihmal hemen herkesin karşılaşılabileceği türden bir olaya yol açmıştı.

Bugüne kadar kapatılmayan çukurlar, onarılmayan yollar, uyarı levhası olmadan yapılan çalışmalar, beraberinde üzücü olayları da getirmişti.

İşte küçük Dilara da böyle bir ihmalin kurbanı oldu.

Dilara için sonun başlangıcı, üzeri kartonla kapatılan bu kanalizasyon kapağı oldu.

Maalesef Dilara'nın minik cesedi yaklaşık 1 buçuk kilometre sürüklendikten sonra ortaya çıktı.

Olayın ardından tepkiler büyük oldu.

RÖPORTAJ 1

RÖPORTAJ 2

Ve beklide böyle bir olaydan sonra ilk kez bu türden radikal kararlar alındı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş, İSKİ Genel Müdürünün görevden alındığını söyledi.

Görevden alınan Genel Müdürün yerine vekâleten genel sekreter yardımcısı Mevlit Vural getirildi. Kadir Topbaş, ayrıca yüklenici firmanın buradaki ihale sözleşmesinin feshine karar verildiğini kaydetti.

Topbaş, bu firmanın 2 yıl boyunca ihalelere giremeyeceğini belirtti.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan da konuya büyük önem verdiğini gösterdi.

Konuyla ilgili haberlerin başbakanı etkilediği, yapılması gereken idari ne varsa yapılacağını ve Başbakanın işin takipçisi olacağı belirtildi.

Başbakan konuyla ilgili olarak Kadir Topbaş ile de bir görüşme yaptı. Dilara Dumrul'un ölümüne ilişkin soruşturma kapsamında 2 cumhuriyet savcısı, olay yerinde inceleme yaptı.

Küçük Dilara bu acı olayda yaşamını yitirdi ama bazı yanlışların düzeltilmesi için O'nun kendisi gibi güzel adı belki de bir simge olacak. SÜRE: 3,03

UYGULAMA FAALİYETİ

İkinci uygulama faaliyetini gerçekleştirirken bir etkinlikle ilgili elde ettiğiniz bilgi, belge ve görüntülerden yararlanarak aşağıdaki uygulama faaliyetini adım adım gerçekleştiriniz.

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Haber bilgilerini öncelik ve öneme göre sıralayınız.	➤ Dikkatli olunuz. ➤ Gerekirse öğrenme faaliyetine geri dönerek tekrar ediniz.
➤ Haber görüntülerini izleyiniz.	➤ Görüntüleri izlerken time code almayı unutmayınız. ➤ Haberiniz için gerekli olan tüm görüntülerin olup olmadığını kontrol ediniz. ➤ Görüntünün anlattığı unsurlara mümkün olduğunca metinde yer vermeyiniz.
➤ Haberinizi yazınız.	➤ Dikkatli olunuz. ➤ Haberini destekler nitelikteki bilgileri tekrar gözden geçiriniz.
➤ Sunucu metnini yazınız.	➤ Bilgilerinizi tekrar gözden geçiriniz. ➤ Dikkatli olunuz. ➤ Sunucu metninin ilgi çekici ve haberi kapsayan şekilde olması gerektiğini unutmayınız.
➤ Haberin kurgusunu yapınız.	➤ Haberinizi süresine karar veriniz. ➤ Televizyon haberciliğinde kabul edilir standart sürenin 1,05- 1,10 dakika olduğunu unutmayınız. ➤ Aldığınız time code göre dikkatli bir şekilde haberinizi kurgusunu yapınız. ➤ Görüntü ve metnin bir bütünlük içerisinde olmasına özen gösteriniz.
➤ Haberi şekil ve içerik açısından kontrol ederek, gerekli düzeltmeleri yapınız.	➤ Haberinizi dikkatli bir şekilde izleyiniz. ➤ Haberinizdeki yazım yanlışlarını düzeltiniz. ➤ Haberinizdeki mantık hatalarını düzeltiniz. ➤ Haberinizdeki anlatım bozukluklarını düzeltiniz.
➤ Haberinizi teslim ediniz.	➤ Haberinizi sorumlu kişiye teslim ediniz.

PERFORMANS DEĞERLENDİRME

Aşağıda hazırlanan değerlendirme ölçeğine göre yaptığınız çalışmayı değerlendiriniz. Gerçekleşme düzeyine göre “Evet / Hayır“ seçeneklerinden uygun olan kutucuğu işaretleyiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
1. Haber bilgilerini öncelik ve öneme göre sıralayabildiniz mi?		
2. Haber görüntülerini izlediniz mi?		
3. Haberin gövdesini yazabildiniz mi?		
4. Sunucu metnini yazabildiniz mi?		
5. Haberin kurgusunu yaptınız mı?		
6. Haberi şekil ve içerik açısından kontrol ederek, gerekli düzeltmeleri yapabildiniz mi?		
7. Haberinizi teslim ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınız arasında “Hayır” yoksa bir sonraki modüle geçebilirsiniz. Eğer “Hayır” cevabı vermişseniz, yapamadığınız işlemi ve varsa konularını tekrar ederek ya da öğretmeninizden yardım alarak eksikliğinizi gideriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki ifadeleri dikkatli bir şekilde okuduktan sonra doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdakilerden hangisi istihbarat muhabirinin sahip olması gereken özelliklerden biri değildir?

- A) Soğukkanlı olabilmelidir.
- B) Girişken olmalıdır.
- C) İkna edici bir yapıya sahip olmalıdır.
- D) Sadece izlediği alanla ilgili gündemi takip etmelidir.

2. Aşağıdakilerden hangisi bir televizyon haberinin yayınlanmasıyla ilgili son aşamadır?

- A) Haberin yazılması
- B) Haberin seslendirilmesi
- C) Haberin kurgusu
- D) Haberin toplanması

3. Aşağıdakilerden hangisi istihbarat haberlerinin kaynakları arasında yer almaz?

- A) Adliyeler
- B) Yabancı ajansların yayınları
- C) Havaalanı
- D) Emniyet Müdürlüğü

4. Aşağıdakilerden hangisi resmi izin alınması gereken kaynaklardan biridir?

- A) İl milli eğitim müdürü
- B) Kaza geçiren kazazedinin yakınları
- C) Baro başkanı
- D) Özel hastane başhekimisi

5. Aşağıdakilerden hangisi bir toplantı haberinin görüntülenmesinde mutlaka alınması gereken unsurlardan biri değildir?

- A) Toplantı sonrası görüntüler
- B) Toplantı hazırlıklarıyla ilgili görüntü
- C) Konuşmacıların görüntüsü
- D) Toplantıyı izleyenlerin görüntüsü

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz.

6. İstihbarat haberleri gün içerisinde yaşanan meydana gelen her türlü haberi kapsar.

7. Muhabir,haberini yazmadan önce haber görüntülerini izleyerek alır.

8. Kuruma gelen istihbaratlartarafından değerlendirilerek gündem belirlenir.

9. Televizyon haber bültenlerinin “hava durumu” bölümlerindehaber kaynağı olarak kullanılır.

10. Konferans, seminer, sempozyum, panel, kongre, basın toplantısı gibi etkinlikler genellikle tekniğine uygun biçimde yazılır.

Aşağıda verilen ifadelerin başındaki boşluğa doğru ise (D) yanlış ise (Y)koyunuz.

11. ()Trafik kazasının tanımlanması anlamında olay yerinin görüntüsünün verilmesi önemlidir.
12. ()Trafik kazası haberleri normal piramit tekniği kullanılarak yazılır.
13. ()İstihbarat alanı dezenformasyona açık bir alandır.
14. ()Muhabir hiçbir durumda haberin kurgusunu yapmaz.
15. ()Habere girecek görüntüleri muhabir belirler.

DEĞERLENDİRME

Verdiğiniz cevapları cevap anahtarı ile karşılaştırarak performansınızı ölçünüz. Bu öğrenme faaliyeti ile ilgili eksikleriniz varsa eksiklerinizi öğrenme faaliyetinden ya da öğretmeninizden yardım alarak giderebilirsiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modülü bitirdiniz. Modül sonunda kazanacağınız yeterliği kazanıp kazanmadığınızı ölçen bir ölçme aracı öğretmeniniz tarafından hazırlanarak size uygulanacaktır. Bu uygulama sonucunda bir üst modüle geçip geçemeyeceğiniz size öğretmeniniz tarafından bildirilecektir.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 3 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	C
3	B
4	A
5	B
6	ilde
7	Time- Code
8	haber müdürü veya istihbarat şefi
9	Meteoroloji Genel Müdürlüğü
10	Ters Piramit
11	D
12	Y
13	D
14	Y
15	D

KAYNAKÇA

- Akademi İletişim, 6.sayı, Bilder, 2006.
- Hürriyet Gazeteciliği, Doğan Ofset, İstanbul, 2004.
- RİGEL Nurdoğan, **İleti Tasarımında Haber**, Der Yayınları, İstanbul, 2000.
- YÜKSEL Erkan, Halil İbrahim GÜRCAN, **Haber Toplama ve Yazma**, Tablet Yayınları, Konya, 2005.
- www.ntvmsnbc.com
- www.trt.net.tr

GÖRÜŞMELER

- AKÇA Hüseyin, Kanal 7 Haber Görsel Editörü
- ATAKAN Ekrem, Doğan Haber Ajansı Muhabiri
- GÖZÜAÇIK Selver, TRT İstanbul Bölgesi Haber Editörü
- KISKAÇ Ayhan, Kanal 7 İstihbarat Muhabiri
- YEREBASMAZ Nazlı, Doğan Haber Ajansı Haber Editörü